

within a Web document), BLOB (Binary Large Object), non-binary, BIFF (Binary Interchange File Format), OBEX (A communications protocol that facilitates the exchange of binary objects between devices); 4 – ускосна, тлумачацца праз «бінарную» семантыку: *digitizer, Agender, Androphilia, gender queer* [5]. Прыкладна палова з дадзенага шэрагу – патэнцыяльная тэрміналогія КАД.

ЛІТАРАТУРА

1. Баркович, А.А. Интернет-дискурс: компьютерно-опосредованная коммуникация : учеб. пособие / А.А. Баркович. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2015. – 288 с.

2. Андреева, О. Один день из жизни русской речи [Электронный ресурс] / О. Андреева // Эксперт Online. – 2010. – 30 сентября. – Режим доступа: http://expert.ru/russian_reporter/2010/38/1den_iz_zhizni_russkoi_rechi. – Дата доступа: 30.03.2016.

3. Щерба, Л.В. О тройном аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании / Л.В. Щерба // Языковая система и речевая деятельность. – Л., 1974. – С. 24–39.

4. Падучева, Е.В. Динамические модели в семантике лексики / Е.В. Падучева. – М. : Яз. слав. культуры, 2004. – 609 с.

5. Collins English Dictionary [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.collinsdictionary.com>. – Date of access: 30.03.2016.

УДК 002.2:6554/5](477)

О. Л. Васьківська, аспірант
(Книжкова палата України, м. Київ)

РОЛЬ КНИГИ У СТАНОВЛЕННІ ВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ РОКІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Науковці розглядають соціальну комунікацію як процес, що допомагає передати ідею від джерела до отримувача з метою придбання соціальних знань, і саме видавнича галузь забезпечує створення, розповсюдження та використання

універсального комунікаційного засобу — книги. У всьому світі саме книга була і є пріоритетною формою отримання знань і з випуском друкованих видань пов'язаний рівень інтелектуальної, культурної, соціально-економічної життєздатності суспільства. У ХХІ ст. суспільна значимість галузі обумовлює необхідність вивчення історії формування та розвитку національного книговидання.

Час становлення української книги починається з років визвольних змагань, її стрімке поширення по всій території засвідчило національне відродження української держави та народу. Роз'яснення політичного становища й шляхів відбудови держави необхідно було донести до кожного громадянина і найкращим способом для цього стала книга, яка містила наукові факти, вчила, давала поради практичного змісту та характеру, а також демонструвала можливості рідної мови.

Українська Центральна Рада (УЦР), прийшовши до влади у березні 1917 р., надала рівні права й можливості в культурному розвитку не лише українцям, а й усім іншим націям і народностям, які мешкали на території України, зокрема виходили книги польською, німецькою, чеською, білоруською, їдиш та іншими мовами.

Українська громадськість і уряди держави (Українська Центральна Рада, Гетьманат, Директорія, Українська Народна Республіка) виступали головним рушієм національно-культурної творчості. Державницький курс щодо розбудови національної видавничої галузі та забезпечення населення літературою рідною мовою підтримали відомі політики, громадські діячі, письменники. Представники інтелігенції були засновниками видавництв, товариств «Просвіта», українських книгарень. До них належать такі знані постаті, як М. Грушевський, В. Винниченко, С. Єфремов, Д. Дорошенко, А. Ніковський, І. Огієнко, С. Русова тощо.

Загалом можна стверджувати, що 1917 р. позначився початком становлення вітчизняного книговидання та створенням великої кількості видавництв як україномовних, так і національних меншин, зокрема у 1917 р. діяло 100 видавництв та видавничих товариств, 1918 р.— 154, 1919 р.— 136, 1920 р.— 61.

Уряд УЦР дозволив видавцям вільно, без цензурних обмежень випускати книги різної тематики, надав українській мові статусу державної, затвердивши низку законодавчих актів [1]. У добу Гетьманату важливе значення мав прийнятий Радою Міністрів 1 серпня 1918 р. "Закон про обов'язкове навчання української мови і літератури, а також історії та географії України в усіх середніх школах", починаючи з 1918/19 навчального року [2]. Ці документи поширювалися на всю територію України до складу якої, згідно з III Універсалом, входило 9 губерній: Київська, Подільська, Волинська, Чернігівська, Полтавська, Харківська, Катеринославська, Херсонська, Таврійська (без Криму) [3].

Наголосимо, що вершиною друкування української книжки став 1918 р., коли її випуск перевищив російськомовні, оскільки упродовж року великими накладками виходили книги українського письменства, шкільні підручники, наукова, технічна, дитяча література. Настав час, коли книга стала продуктом масового споживання.

За результатами наукового дослідження встановлено, що найбільше книг випущено в Києві та Київській губернії (тут діяв майже кожен другий видавничий осередок), на другому місці — Харківська губернія з центром у Харкові і на третьому — Херсонська з центром в Одесі (таблиця 1).

Таблиця 1. Кількість випущених книжкових видань по губерніях України у 1917—1920 рр.

Губернія	1917	1918	1919	1920	Всього
Київська	1441	1501	1330	630	4902
Харківська	771	524	533	560	2388
Херсонська	571	311	387	229	1498
Катеринославська	259	149	210	115	733
Полтавська	234	185	143	56	618
Подільська	148	67	245	97	557
Чернігівська	112	49	81	24	266
Волинська	62	22	35	15	134
Таврійська	22	11	21	15	69
Б.м. (без міста)	7	13	72	128	220

Наступні 1919—1920 рр. стали кризовими як в політичному, так і економічному житті України (громадянська війна на всій території), що призвело до зниження показників випуску української книги та захопленні національного ринку російськомовними виданнями, які надходили з Росії та передруковувалися в Україні.

Висновки: в Україні упродовж 1917—1920 рр. уряди, які приходили до влади, прагнули максимально вплинути на український народ через друковані видання, оскільки саме книга у непростій історії українського народу сприяла формуванню національної свідомості та виробленню політичного мислення.

Зазначимо, що українські уряди за невеликий проміжок часу встигли багато зробити у створенні та розвитку вітчизняного книговидання. Незаперечною їх заслугою було те, що вони відродили в Україні національну свідомість. Упродовж чотирьох років країна зазнала разом з українським народом надзвичайно важливої еволюції: від підданства Російській імперії — до автономії, від автономії — до незалежної Української Народної Республіки, згідно з IV Універсалом: "Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу" [4].

Найбільшим здобутком визвольних змагань було скасування заборони на український друк, що надало поштовху до інтенсивного розвитку книговидавництва. За чотири роки в Україні було випущено 11 385 назв книг. Незважаючи на труднощі (політичні та економічні) урядам вдалося: законодавчо закріпити статус української мови як державної; підтримувати організаційно та фінансово випуск книжкових видань, наслідком чого стало їх збільшення; сприяти становленню національного книговидання, що зумовило значний випуск української освітньої літератури та зростання її тиражів.

За радянської влади книговидання було централізоване й підпорядковане державі. Більшовики закрили і націоналізували приватні, кооперативні видавництва, що призвело

до різкого зменшення випуску книг. В остаточному підсумку видавнича галузь опинилася під партійним контролем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Українська Центральна Рада : док. і матеріали : у 2 т. – К.: Наукова думка, 1997. – Т. 2.

2. Закон про обов'язкове навчання української мови і літератури, а також історії та географії України в середніх школах (1918 р.) // Державний вісник. – 1918. – 8 серп.

3. ЦДАВО України. – Ф. 1115. – Оп. 1. – Спр. 4. – Арк. 9.

4. Історія української культури [Текст] : у 5 т. / голов. редкол.: Патон Б. Є. – К. : Наук. думка, 2011. – Т. 5., кн. 1. Українська культура ХХ – початку ХХІ століть.

УДК 82:087.5

Е. В. Гранкина, доц., канд. філол. наук
(БГПУ, г. Минск)

НОВАЯ ДЕТСКАЯ КНИГА, ИЛИ КОГДА-ТО ОБ ЭТОМ ПОМАЛКИВАЛИ

Сегодня даже далекий от филологии, педагогики человек сможет сказать, какой должна быть детская книга: интересной, доступной для понимания, познавательной, подготавливающей ребенка ко входу в мир «взрослых» отношений. И, следует признать, это никак не противоречит главным научным постулатам-требованиям, предъявляемым к книге для детей, среди которых развлекательность, наличие воспитательного, развивающего, образовательного, эстетического элемента, учет психологических особенностей возраста, которому книга адресована.

О роли детской книги в становлении личности, ее жизненной позиции, аксиологии, в освоении опыта предшествующих поколений, правил и норм человеческого общежития сказано немало. Едва ли можно поспорить с тем, что первичные знания о мире ребенок получает в значительной степени из книг. Компенсаторное значение детской литера-